

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำโສທັງບັ້ງ
สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
Development of School Curriculum of Additional Strand
Entitled “So Tang Bang Dance” for Dramatic Arts Subject
of Prathom Suksa at Anuban Kusuman School Under
the office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1

ผู้วิจัย นางนวลนภา ชุนหวีจิตรา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) ดร.พจมาน ชำนาญกิจ

Researcher : Mrs. Nuanpaka Chunvijitra; Thesis Advisor : (1) Dr. Potchaman Chumnankit

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำโສທັງບັ້ງ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 2) ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำโສທັງບັ້ງ ตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนการสอนตาม หลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การรำโສທັງບັ້ງ 4) ศึกษาทักษะการปฏิบัติท่ารำโສທັງບັ້ງ ของนักเรียนที่ได้เรียนตาม หลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำโສທັງບັ້ງ 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำโສທັງບັ້ງ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 34 คน ซึ่งได้มา โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตร 3) นำหลักสูตร สถานศึกษาไปทดลองใช้ 4) ประเมินผลการทดลองและปรับปรุงแก้ไข วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบไม่อิสระกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำโສທັງບັ້ງชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นพบว่ามีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

2. ประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำโສທັງບັ້ງ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.96/86.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ทักษะปฏิบัติทำรำไล่ทั้งบั้งของนักเรียนที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับดีมากซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 80

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop the School Curriculum of Additional Strand Entitled “So Tang Bang Dance” for Dramatic Arts Subject of Prathom Suksa at Anuban Kusuman School Under the office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1, 2) examine its efficiency to meet the standard efficiency criteria of 80/80, 3) investigate the students’ learning achievement before and after the intervention, 4) explore the students’ performance skills of “So Tang Bang dance” after learning through the developed curriculum, and 5) explore the students’ satisfaction towards learning through the developed curriculum.

The samples of the study, obtained through Cluster Random Sampling techniques, consisted of 34 Prathom Suksa 6 Students who enrolled in the second semester of the 2009 academic year at Anuban Kusuman School Under the office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1.

The School curriculum was developed through five stage as follows: 1) investigation of fundamental data, 2) curriculum developing, 3) implementation of the developed curriculum, and 4) curriculum evaluation and improvement. The statistics used in analyzing data was t-test.

The result of this research were as follow:

1. The results from the expertise’s assessment in terms of contents’ correctness and appropriateness of the school curriculum and supplementary materials was at a high level of appropriateness at a mean average of 4.55.

2. The efficiency of the school curriculum of additional strand entitled “So Tang Bang Dance” for Dramatic Arts Subject of Prathom Suksa 6 was 85.96/86.85 which was higher than the criterion.

3. The posttest average scores of learning achievement after the intervention were higher than the pretest average scores at the .01 level of significance.

4. The students’ performance skill of “So Tang Bang” dance was at 87.44% which was higher than the set criteria of 80%.

5. The students’ satisfaction toward learning through the developed curriculum was at the highest level at mean of 4.87.

ภูมิหลัง

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดหามิได้ที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงมีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริโรงเรียนในเขตอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยมีเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนา ซึ่งระบุไว้ในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 4 พุทธศักราช 2550-2559 ไว้ว่า “เด็กและเยาวชน มีโภชนาการที่ดี สุขภาพแข็งแรง ใฝ่เรียนใฝ่รู้ ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน มีความรู้และทักษะทางวิชาการและการงานอาชีพเพื่อเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติได้” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารได้รับโอกาสในการพัฒนา และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายสูงสุด อันจะช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 6 ข้อ ดังนี้ วัตถุประสงค์ที่ 1 ส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยของเด็กและเยาวชนเริ่มตั้งแต่ในครรภ์ มารดา วัตถุประสงค์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน วัตถุประสงค์ที่ 3 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการเรียนรู้ทางวิชาการ วัตถุประสงค์ที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการอาชีพ วัตถุประสงค์ที่ 5 ปลูกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์ที่ 6 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2551, หน้า 11-12)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545, 2546, หน้า 4) กำหนดให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง

เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาส่งเสริมหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม สุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ ในการจัดการเรียนการสอนสาระนาฏศิลป์นั้น ได้มีจุดมุ่งหมายในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นเป็นองค์ความรู้ความสามารถที่สั่งสมจากประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรรเรียนรู้ ประยุกต์ พัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมาใช้แก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับยุคสมัย (รุ่ง แก้วแดง, 2541, หน้า 43) ภูมิปัญญาท้องถิ่นถึงแม้จะเป็นองค์ความรู้อันมหาศาสตร์ที่มีอยู่ทั่วไปในหมู่บ้านก็ตาม เมื่อถูกละเลย ขาดการยอมรับ ขาดการสืบทอดในที่สุดก็จะขาดสายใยแห่งความเชื่อมโยงระหว่างเก่ากับใหม่ ระหว่างอดีตกับปัจจุบัน (ประเวศ วะสี, 2536, หน้า 32) ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยเชื่อมต่อความรู้หรือภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นกับความรู้ที่นอกสังคมหมู่บ้าน โดยที่ครูเป็นผู้ประสานนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาในระบบการศึกษาในโรงเรียน จัดให้มีการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนให้นักเรียนซึมซับ เรียนรู้สิ่งที่มีคุณค่า จะได้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันผสมผสานกับความรู้ภายนอก เพื่อนำไปใช้บูรณาการเมื่อเติบโตขึ้น โดยหวังว่าเด็กที่ผ่านชีวิตในโรงเรียนจะได้นำความรู้ ประสบการณ์ไปสร้างและพัฒนาท้องถิ่น ชุมชนสืบไป (เบญจมาพร กาคมนี, 2536, หน้า 36)

ไทไล่ เป็นชนกลุ่มหนึ่งที่อพยพมาจากเมืองมหาชัย กองแก้ว ประเทศลาว โดยการนำของท้าวเพี้ยเมืองสูงได้มาตั้งบ้านเรือนทำมาหากินอยู่ที่บ้านกุสุมาลย์ในสมัยรัชกาลที่ 3 ปัจจุบันชาวไทไล่อาศัยอยู่ที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ซึ่งประชากรอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์นั้นเป็นเผ่าพันธุ์ไทไล่ ถึงร้อยละ 75 ชาวไทไล่ จะมีภาษาและวัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ใช้ภาษาใช้ในการสื่อสาร มีความเชื่อในเรื่องของภูตผี ดวงวิญญาณ ส่วนวัฒนธรรมอื่นที่เด่นชัด ได้แก่ พิธีการเยา การเลี้ยงผี เล่นสลา การตีกลองเลี้ยง การรำไล่ทั้งบั้ง เป็นประเพณีที่แตกต่างจากเผ่าพันธุ์อื่นอย่างชัดเจน (กองการศึกษาเทศบาลตำบลกุสุมาลย์, 2551, หน้า 2)

การรำไล่ทั้งบั้ง หรือโทรอะติเกา เป็นการละเล่นประกอบพิธีกรรมต่างๆ ของไทไล่ เช่น พิธีเลี้ยงผีหรือวิญญาณของบรรพบุรุษ พิธีชางกะมุด พิธีเจียดอง พิธีเยาต่างๆ เป็นต้น ที่บ่งบอกถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวไทไล่ อำเภอกุสุมาลย์ ในเรื่องความเชื่อถือในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทไล่ ที่มีความเชื่อในเรื่องภูตผีว่าวิญญาณ

ของบรรพบุรุษจะคอยดูแล ปกป้อง รักษา คุ่มครองลูกหลานให้อยู่เย็นเป็นสุข ปราศจากภัยอันตรายที่จะมาทำร้าย เมื่อมีการเจ็บไข้ได้ป่วยจะจัดพิธีการเยาผู้ที่มาช่วยในพิธีจะพากันรำยาเพื่อเชิญวิญญาณบรรพบุรุษมาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ดูแล ในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ทุกๆ ปีจะจัดเป็นพิธีกรรมในการบวงสรวงวิญญาณของบรรพบุรุษประจำปีหรือเรียกว่าพิธีสู่ขวัญข้าวขวัญเรือน ในวันถัดมาคือ วันขึ้น 4 ค่ำ เดือน 3 จะจัดงานเทศกาลไล่รำลึกประจำปี ได้จัดการแสดงรำไล่ทั้งบั้ง เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นและเป็นการประชาสัมพันธ์อำเภอกุสุมาลย์ด้วย (ประสาธา ศุภวิทยาเจริญกุล, 2552, หน้า 49)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ตระหนักในคุณค่าของงานโครงการพระราชดำริ สำนักในพระมหากษัตริย์คุณ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเห็นความสำคัญต่อการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของนักเรียนเยาวชนที่ด้อยโอกาสและประเทศชาติโดยส่วนรวม ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ เพื่อเป็นการสืบสาน อนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง และเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นให้มีความหมายกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรักความหวงแหน ภาคภูมิใจในศิลปะประจำถิ่นที่เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษของตนในท้องถิ่น สามารถอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้สืบทอดต่อไป และยังเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งแก่โรงเรียนในเขตอำเภอกุสุมาลย์ในการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้ ไปเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองตามบริบทของแต่ละโรงเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

4. เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เน้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง เป็นการวิจัยและพัฒนา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ตัวแปรตาม

1. ประสิทธิภาพของหลักสูตร
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ทักษะปฏิบัติท่ารำไล่ทั้งบั้ง
4. ความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

2.1 ประชากรผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

2.1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2.1.2 ครูที่ทำการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และมีความรู้เรื่องการรำไล่ทั้งบั้ง โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2.1.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นชาวไทใส อำเภอกุสุมาลย์ ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการรำไล่ทั้งบั้ง

2.1.4 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์

2.1.5 ประชาชนในเขตอำเภอกุสุมาลย์ ที่ไม่ใช่ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์

2.1.6 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์

2.2 ประชากรที่ใช้ในการทดลอง

ประชากรที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 5 ห้อง รวม 178 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 100 คน ดังนี้

3.1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ จำนวน 10 คน

3.1.2 ครูที่ทำการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และมีความรู้ เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง จำนวน 10 คน

3.1.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นชาวไทใส อำเภอกุสุมาลย์ ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการรำไล่ทั้งบั้ง จำนวน 10 คน

3.1.4 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ จำนวน 20 คน

3.1.5 ประชาชนในเขตอำเภอกุสุมาลย์ ที่ไม่ใช่ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ จำนวน 10 คน

3.1.6 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ จำนวน 40 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน

34 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากการจัดห้องเรียนของโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์เป็นแบบคณะนักเรียนไม่ได้แยกนักเรียนตามระดับผลการเรียน กลุ่มตัวอย่างจึงเป็นตัวแทนประชากรสามารถอ้างอิงผลการทดลองไปสู่กลุ่มอื่นได้และผู้วิจัยเป็นครูประจำชั้นนักเรียนเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 ทำให้สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสถานศึกษา

3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของท้องถิ่น ชุมชน

4. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของการรำไล่ทั้งบั้ง

5. เก็บรวบรวมข้อมูล

6. นำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การยกร่างหลักสูตร

1.1 เอกสารหลักสูตร

1.2 เอกสารประกอบหลักสูตร

2. ประเมินความสมบูรณ์ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

ขั้นที่ 3 ขั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้

1. เตรียมการสร้างเครื่องมือที่ใช้ทดลองใช้ในการทดลองหลักสูตร โดยการสร้างแบบทดสอบ แบบสอบถาม กำหนดกลุ่มประชากร กำหนดแผนการทดลองใช้หลักสูตร

2. ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร

3. เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินการทดลองใช้หลักสูตร

1. วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังเรียนการใช้หลักสูตร

3. ความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตร
4. ชั้นแก้ไขและปรับปรุงหลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษาตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (E_1/E_2)
2. การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด
3. การวัดทักษะการปฏิบัติทำรำไล้ทั้งบั้งเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด
4. การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
 - 1.2 การหาค่าร้อยละ (Percentage) เป็นการเทียบความถี่กับจำนวนที่ต้องการกับความถี่ที่เทียบเป็น 100
 - 2.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของข้อสอบ
 - 2.2 การหาค่าระดับความยากของข้อสอบ
 - 3.3 การหาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
 - 3.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติ โดยใช้วิธีแบบคูเคอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้สูตร E_1/E_2

4.1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษารำไล้ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยใช้สูตรการทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สารการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล้ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น พบว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้
2. ประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษา สารการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล้ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาล กุสุมาลย์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ 86.26/84.94 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ทักษะปฏิบัติทำรำไล้ทั้งบั้งของนักเรียนที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตร อยู่ในระดับเฉลี่ยร้อยละ 87.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 80
5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา สารการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล้ทั้งบั้ง อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.87 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สารการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล้ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้
1.1 ครู อาจารย์ที่นำหลักสูตรไปใช้ควรศึกษาหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ตลอดจนเอกสารประกอบหลักสูตรอื่นๆ ให้ละเอียดและเข้าใจอย่างถ่องแท้

1.2 ในการนำหลักสูตรนี้ไปใช้ ผู้ใช้ควรปรับเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางนาฏศิลป์ได้อย่างต่อเนื่อง

1.3 ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดต่างๆ เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติทำรำให้ได้ก่อนรวมทั้งศึกษารายละเอียดต่างๆ ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจ เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

1.4 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

2.1 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่นโดยมีการ

สำรวจข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรให้ครอบคลุมในกลุ่มสาระต่างๆ

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาคควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและเผยแพร่หลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง รำไล่ทั้งบั้ง แก่ครูผู้สอนเพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่นๆ ต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การรำไล่ทั้งบั้ง โดยจัดทำเป็นหลักสูตรบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับชีวิตจริง

3.2 ควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานาฏศิลป์พื้นบ้านภาคอีสานอื่นๆ ได้แก่ การพ้อนรำแม่บทอีสาน การพ้อนรำหางนกยูง การพ้อนรำศรีโคตรบูรณ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กองการศึกษาเทศบาลตำบลกุสุมาลย์. (2548). *เมืองกุสุมาลย์มณฑล*. สกลนคร: สกลนครการพิมพ์.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.

ประสาธ ศุภวิทยาเจริญกุล. (2552). *ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร*. สกลนคร:

โรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม.

รุ่ง แก้วแดง. (2540). *ปฏิรูปการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน.

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2551). *แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2550-2559*.

กรุงเทพฯ: สายธุรกิจโรงพิมพ์.